

KUTATÁSI JELENTÉS

Víz alatti faunisztikai vizsgálatok

Baradla Rövid-Alsó-barlang (Kataszteri száma: 5430-2)

Az Amphora Búvár Klub 10174-10/2011 engedélye alapján a Baradla Rövid-Alsó barlangban 2013-ban végzett biológiai kutatási munkáról.

A Magyar Természettudományi Múzeum Állattárával történő együttműködés keretében a Baradla Rövid-Alsó barlangból 2012-ben *Niphargus sp.* 5 db. egyedét gyűjtöttük összehasonlító morfológiai vizsgálatok céljára. Az egyedeket egyeléses eljárással a 4. szifon előtti visszamaradó vizekben gyűjtöttük, majd a helyszínen 98%-os alkoholban tartósítottuk. A begyűjtött példányok a Magyar Természettudományi Múzeum Állattárának rákgyűjteményébe kerültek regisztrálásra. A 2012-ben végzett morfológiai vizsgálatok során megállapításra került, hogy az egyedek a *N. aggtelekiensis* fajhoz tartoznak. A *N. aggtelekiensis* és a *N. tatrensis* igen közel rokon fajok, olyannyira hogy a *N. aggtelekiensis* önálló faji státusza erősen vitatott, és morfológiai módszerekkel nem támasztható alá meggyőzően. Ilyen esetekben molekuláris taxonómiai vizsgálatokra van szükség, amelyekre a Ljubljana-i Egyetem Barlangbiológiai Tanszékén (Oddelek za biologijo, Biotehniška fakulteta, Univerza v Ljubljani) került sor. Annak megállapítása, hogy mennyire képviselnek elkülönült genetikai állományt az Aggteleki Karszt különböző barlangjaiban előforduló *N. aggtelekiensis* populációk, nemcsak taxonómiai, de természetvédelmi szempontból is jelentős. Az általunk eddig végzett (három barlang állományára kiterjedő) összehasonlító genetikai vizsgálatban 28S35, 28S26 és H3 markereket használtunk. Ezek alapján nem egyértelműen látszik a faj taxonómiai elkülönülése, ezért további vizsgálatokat tervezünk a részletesebb felbontást biztosító COI marker alkalmazásával.

A MTTM kutatási együttműködés keretében 2012-ben gyűjtött példányok közül 2 db-ot Fabio Stoch részére (Department of Environmental Sciences, University of L'Aquila, Italy), átadott. A vizsgálatot végző laboratórium tájékoztatása szerint ezek, a mi kutatásunktól független eredmények 2014 március elejére várhatóak.

Az általunk végzett biológiai kutatások kapcsán kiderült, hogy a barlangra nézve endemikus *Helodrilus* (*Allolobophora*) *mozsariorum*, a kiépített táró végétől a legtöbb vízzel borított részen előfordul az eredeti megtalálási helyig, a 4. szifonig. A barlang további járataiban ilyen jellegű felmérést eddig nem végeztünk.

2013 szeptember 29.-én a Barlangi Kutatásvezető tanfolyam, Barlangbiológia Gyakorlatának keretei között bejárást szerveztünk a tanfolyam résztvevőivel (Balázs Gergely, Angyal Dorottya, Polyák Ágnes, Bai Tamás, Ba Julianna, Csorba Kázmér, Urbán Péter). A bejárással megfigyelt állatok listája:

Bejárati szakasz:

Amphipoda: *Gammarus fossarum*

Tubellaria: *Polycelis felina*

Araneae: *Meta menardi*

Lepidoptera: *Scoliopteryx libatrix*, *Triphosa dubitata*

Barlangi szakasz:

Amphipoda: *Niphargus aggtelekiensis* (a Bardla-barlanghoz képest meglepően nagy egyedszámban)

Isopoda: *Mesoniscus graniger*

Oligochaeta: *Helodrilus mozsariorum* (nem csak a 4. szifonban, hanem szórványosan már a bejárati táró után előfordultak)

Kutatásban résztvevők: Irsai Sándor, Balázs Gergely, Balázs Péter, Meixner Zsolt, Mede Márton, Pataki Róbert, Keresztes Lajos, Surányi Zsolt, Lerner Balázs, Dani László

Helodrilus mozsariorum a 4. szifonban

Helodrilus mozsariorum a bejárati szakaszban

Baradla Kossuth-barlang (Kataszteri száma: 5440-1)

Az Amphora Búvár Klub 10174-10/2011 engedélye alapján a Kossuth barlangban 2013-ban végzett biológiai kutatási munkáról.

. A Magyar Természettudományi Múzeum Állattárával történő együttműködés keretében 2012-ben a Kossuth barlangból *Niphargus sp.* 3 db. egyedét gyűjtöttük összehasonlító morfológiai vizsgálatok céljára. A morfológiai vizsgálatokból kiderült, hogy az egyedek a *N. aggtelekiensis* fajhoz tartoznak. A *N. aggtelekiensis* és a *N. tatrensis* igen közel rokon fajok, olyannyira hogy a *N. aggtelekiensis* önálló faji státusza erősen vitatott, és morfológiai módszerekkel nem támasztható alá meggyőzően. Ilyen esetekben molekuláris taxonómiai vizsgálatokra van szükség, amelyekre a Ljubljana-i Egyetem Barlangbiológiai Tanszékén (Oddelek za biologijo, Biotehniška fakulteta, Univerza v Ljubljani) került sor. Annak megállapítása, hogy mennyire képviselnek elkülönült genetikai állományt az Aggteleki Karszt különböző barlangjaiban előforduló *N. aggtelekiensis* populációk, nemcsak taxonómiai, de természetvédelmi szempontból is jelentős. Az általunk eddig végzett (három barlang állományára kiterjedő) összehasonlító genetikai vizsgálatban 28S35, 28S26 és H3 markereket használtunk. Ezek alapján nem egyértelműen látszik a faj taxonómiai elkülönülése, ezért további vizsgálatokat tervezünk a részletesebb felbontást biztosító COI marker alkalmazásával. A Kossuth-barlangban található egyedek méretbeli elkülönülést mutatnak a Baradla-barlang törzsalakjához képest. A COI marker használata, nem csak a faj taxonómiai helyzetének tisztázásában segíthet, de bizonyos esetekben a populációk közötti izoláltság is kimutatható vele. Ebben az esetben arra a kérdésre adhat választ, hogy a tapasztalt morfológiai eltérésekben mekkora szerepet játszik a fenotipikus plaszticitás, illetve a genetikai háttér.

Kutatásban résztvevők: Irsai Sándor, Balázs Gergő, Balázs Péter, Meixner Zsolt, Mede Márton, Pataki Róbert, Keresztes Lajos, Lerner Balázs, Sári Attila, Dani László

Rákóczi 1.sz. barlang (Kataszteri száma: 5412-2)

Az Amphora Búvár Klub 10174-10/2011 engedélye alapján a Rákóczi 1. számú barlangban 2013-ben végzett biológiai kutatási munkáról.

A Magyar Természettudományi Múzeum Állattárával történő együttműködés keretében a Rákóczi 1. számú barlangból *Niphargus sp.* egyedeit gyűjtöttük, melyeket 96%-os alkoholban tartósítottunk és átadtuk a Magyar Természettudományi Múzeum Állattárának. A morfológiai vizsgálatokból kiderült, hogy az egyedek a *N. aggtelekiensis* fajhoz tartoznak. A *N. aggtelekiensis* és a *N. tatrensis* igen közel rokon fajok, olyannyira hogy a *N. aggtelekiensis* önálló faji státusza erősen vitatott, és morfológiai módszerekkel nem támasztható alá meggyőzően. Ilyen esetekben molekuláris taxonómiai vizsgálatokra van szükség, amelyekre a Ljubljana-i Egyetem Barlangbiológiai Tanszékén (Oddelek za biologijo, Biotehniška fakulteta, Univerza v Ljubljani) került sor. Annak megállapítása, hogy mennyire képviselnek elkülönült genetikai állományt az Aggteleki Karszt különböző barlangjaiban előforduló *N. aggtelekiensis* populációk, nemcsak taxonómiai, de természetvédelmi szempontból is jelentős. Az általunk eddig végzett (három barlang állományára kiterjedő) összehasonlító genetikai vizsgálatban 28S35, 28S26 és H3 markereket használtunk. Ezek alapján nem egyértelműen látszik a faj taxonómiai elkülönülése, ezért további vizsgálatokat tervezünk a részletesebb felbontást biztosító COI marker alkalmazásával. A Rákóczi-barlangban található egyedek morfológiai elkülönülést mutatnak a Baradla-barlang törzsalakjához képest. A morfológiai eltérés ebben az esetben feltehetőleg az eltérő karakterű barlang kínálta eltérő életfeltételeknek tudható be. A COI marker használata, nem csak a faj taxonómiai helyzetének tisztázásában segíthet, de bizonyos esetekben a populációk közötti izoláltság is kimutatható vele. Ebben az esetben arra a kérdésre adhat választ, hogy a tapasztalt morfológiai eltérésekben mekkora szerepet játszanak a faj gyakori élőhelyeitől különböző feltételek, illetve a genetikai háttér.

Kutatásban résztvevők: Irsai Sándor, Balázs Gergő, Balázs Péter, Meixner Zsolt, Mede Márton, Pataki Róbert, Keresztes Lajos, Surányi Zsolt, Dani László, Lerner Balázs

Budapest 2014-02-10

Balázs Gergely Kutatásvezető

KUTATÁSI JELENTÉS

Kossuth-barlang (Kataszteri száma: 5440-1)

A jelentés az [Amphora Búvár Klub](#) 654-6/2012. számú barlangkutatói engedélye alapján a Kossuth-barlangban 2013-ben végzett kutatási munkáról.

A 2013-es évben a barlangban kevés érdemi munkát végeztünk. Mivel a nagyon csapadékos időjárás folyamatos áradásokat okozott. Háromszor látogattuk meg szervezett keretek között a kutatott szifont. Ekkor a barlangba behúzott telefondrótot javítottuk ki, valamint a szifonban elhelyezett vezetőkötélet ellenőriztük le.

A szifonba beépített telefondrót nem sérült meg az áradásakor, így már folyamatos kapcsolatot tudunk tartani a merülő búvárokkal, a meg újult rádiókkal, míg a túl oldalon dolgoznak. Feladat a harmadik szifon hasadékába kiálló rosszul oldódó bütykök levésése volt, az elakadás miatt. Videó felvételt készítettünk az új járat részről, és foto dokumentációt a merülésekről. Poligon kötél és a fő vezető kötél kiépítése (átmérő 11 mm) megtörtént a második szifonig.

Reményeink szerint 2014-ban többször fel tudunk menni, és hatékonyan tudunk dolgozni majd a harmadikban szifonba a tovább jutás miatt. De terveink szerint tervezünk egy egyhetes kutató tábor.

A kutatásban résztvevők: : Irsai Sándor, Mede Márton, Meixner Zsolt, Sári Attila Balázs
Gergely, Balázs Péter, Pataki Róbert Lerner Balázs, Novák Róbert ,

Budapest, 2014.február 12.

Irsai Sándor
Kutatásvezető

KUTATÁSI JELENTÉS

Rákóczi 1. sz. barlang I - II-es tavak (Kataszteri száma: 5412-2)

A jelentés az [Amphora Búvár Klub](#) 652-6/2012. számú barlangkutatói engedélye alapján a Rákóczi 1. sz. barlangban 2013-ben végzett kutatási munkáról.

A 2013-as évben, a két tó közötti járat felmérései és vezetőkötél kiépítése nem fejeződött be. A felméréshez használható poligon kötelek bár bekerültek, és a vezetőkötél fix rögzítéseit elvégeztük, de a felmérések nehézségei miatt az új részokről még a térképet nem tudtuk elkészíteni, amit a későbbiekben majd a meglévő térképhez hozzácsatolunk. Az új járatokról videó felvételeket készítetünk. Ezeknek a munkáknak a befejezése 2014-re vár.

Kutatásban résztvevők: Irsai Sándor, Mede Márton, Meixner Zsolt, Storozsónszki Szabolcs, Pataki Róbert, Dani László, Novák Róbert, Lerner Balázs, Balázs Gergely, Sári Attila

Budapest, 2014. február 13.

Irsai Sándor
Kutatásvezető

KUTATÁSI JELENTÉS

Rákóczi 2. sz. barlang (Kataszteri száma: 5412-3)

A jelentés az [Amphora Búvár Klub](#) 1428-8/2010. számú barlangkutatói engedélye alapján a Rákóczi 2. sz. barlangban 2013-ben végzett kutatói munkáról.

A Surrantós-barlang járataiban 2013-ben merültünk, összesen 2 fő, de sajnos továbbjutási lehetőséget nem találtunk. A 2014-es évben a kis tavakban keressük a továbbjutási lehetőséget, amennyiben a kutatói engedélyünk hosszabbításra kerül. Lényeges hogy az első közös mentési gyakorlaton, amelyen sérült barlangi búvár felszínre szállítása volt a cél, tevélegesen részt vállaltunk. A közös mentőgyakorlaton együttműködtünk a Barlangi Mentőszolgálat Budapesti- és Észak Magyarországi egységének tagjaival.

Résztevők: Irsai Sándor, Lerner Balázs Sári Attila, Storozsinszki Szabolcs,

Budapest, 2014.február 10.

Irsai Sándor
Kutatásvezető